

Mehanizam za međunarodne krivične sudove (MMKS ili Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata. MMKS ima dva ogranka, jedan u Arushi, Tanzanija, i drugi u Haagu, Nizozemska.

OBRAĆANJE

TUŽILAC

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument.)

Aruša, Hag, 7. jun 2017.

Obraćanje g. Sergea Brammertza Tužioca Mehanizma za Međunarodne krivične sudove i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju Savetu bezbednosti Ujedinjenih nacija Njujork, 7. jun 2017.

Gospodine predsedavajući, ekaselencije,

Hvala vam na ovoj prilici da vam se obratim u vezi s aktivnostima MKSJ i MMKS u Arushi i Hagu.

Tužilaštva na čijem sam čelu su i dalje čvrsto fokusirana na iste prioritete. Ekspeditivno završavanje prvostepenih i žalbenih postupaka, lociranje i hapšenje preostale osmorice optuženih pred MKSR koji su u bekstvu, i pružanje podrške nacionalnim pravosudnim sistemima u istragama i krivičnom gonjenju za ratne zločine, zločine protiv čovečnosti i genocid u Ruandi i na području bivše Jugoslavije.

Gospodine predsedavajući, ekaselencije,

U Hagu će MKSJ za svega nekoliko meseci ispuniti svoj mandat i zatvoriti svoja vrata. Izricanje presuda u dva poslednja predmeta, prvostepenom u predmetu *Mladić* i žalbenom u predmetu *Prlić i drugi*, i dalje se očekuje krajem novembra. Uspešno okončanje ova dva važna predmeta će biti prikladno odavanje počasti dugoj borbi za pravdu koju je ovaj Savet započeo 1993. godine.

Tokom izveštajnog perioda Tužilaštvo je ostvarilo značajan napredak u krivičnom gonjenju u predmetima koji su prosleđeni s MKSJ na Mehanizam. Uspešno smo pripremili i podneli pisanu argumentaciju u žalbenim postupcima u predmetima *Karadžić* i *Šešelj*, u oba slučaja u roku kraćem od godinu dana od donošenja prvostepenih presuda u ta dva predmeta.

Takođe smo nastavili prepretnesne pripreme u predmetu *Stanišić i Simatović*. Kao što je predsednik Meron izvestio danas prepodne, očekuje se da će suđenje početi sledeće sedmice. Pružam vam svoja uveravanja da će Tužilaštvo ubrzati izvođenje dokaza u ovom predmetu u skladu s našom dužnošću da van razumne sumnje dokažemo optužbe koje se okrivljenima stavljaju na teret.

U ogranku Mehanizma u Arushi trenutno nema ni prvostepenih ni žalbenih postupaka. Tužilaštvo nastavlja istragu i vođenje sporova u postupcima proisteklim iz predmeta vođenih pred MKSR. Tokom izveštajnog perioda takođe smo započeli detaljnu reviziju predmetnih spisa u postupcima protiv trojice optuženih koji su u bekstvu čija suđenja treba da se održe pred

Mehanizmom, kako bismo bili spremni za početak suđenja čim to bude moguće nakon njihovog hapšenja.

Gospodine predsedavajući, ekscelencije,

To me dovodi do naših kontinuiranih napora na lociranju i hapšenju osmorice optuženih pred MKSR koji su do danas i dalje na slobodi.

Želeo bih da naglasim našu rešenost da uhapsimo te optužene koji su u bekstvu i da ih privedemo pravdi. Žrtve genocida u Ruandi to zaslužuju.

Odigrala su se tri važna događaja o kojima danas želim da vas izvestim.

Kao prvo, tokom izveštajnog perioda uspostavili smo dve radne grupe koje su usredsređene na Afriku, odnosno Evropu, kako bismo podržali napore na lociranju optuženih koji su u bekstvu. Ove radne grupe povezuju Tužilaštvo s našim ključnim partnerima, prvenstveno Interpolom i nacionalnim policijskim snagama, u jednu operativnu strukturu koja će biti fleksibilna i moći da brzo reaguje.

Želeo bih da izrazim svoju duboku zahvalnosti Vladi Ruande i generalnom sekretaru Interpola na snažnoj podršci osnivanju ovih radnih grupa.

Kao drugo, kao posledica aktuelnog procesa revizije, Tužilaštvo se transformiše u strukturu koja više odgovara našim operativnim potrebama. Preduzećemo proaktivniji pristup svom radu. To podrazumeva nove oblasti istraga, uključujući finansije i telekomunikacije, koje zahtevaju odgovarajuće istražne i analitičke kapacitete.

Na kraju, Tužilaštvo je svesno da prilika da se lociraju i uhapsu optuženi koji su u bekstvu neće postojati zauvek. Istovremeno, svesni smo budžetskih ograničenja s kojima se Ujedinjene nacije suočavaju, te očekivanja Saveta u tom pogledu. Jednostavno, svesni smo da naši napori da lociramo preostale optužene u bekstvu ne mogu trajati u nedogled.

Shodno tome, u našem predlogu budžeta za 2018-2019, Tužilaštvo predlaže privremeno povećanje naših resursa s jasnim razumevanjem da je ono vremenski ograničeno. Ukoliko ne pokažemo jasan napredak u narednih nekoliko godina, moraćemo razmotriti alternative, koje uključuju opciju punog prosleđivanja odgovornosti za optužene koji su u bekstvu na nacionalne vlasti.

Bili bismo zahvalni Savetu bezbednosti na podršci za ovaj predlog.

Gospodine predsedavajući, ekscelencije,

Tokom izveštajnog perioda, Tužilaštva na čijem sam čelu nastavila su da pružaju podršku nacionalnim pravosudnim sistemima koji se bave krivičnim gonjenjem za ratne zločine, zločine protiv čovečnosti i genocid u Ruandi i na području bivše Jugoslavije. Omogućavamo pristup našoj kolekciji dokaza, pomažemo kolegama dajući savete u vezi s konkretnim predmetima, ostvarujemo angažmane s našim kolegama na nacionalnom nivou kako bi identifikovali izazove i rešenja, i nadgledamo situaciju i na nacionalnom i na regionalnom nivou.

Što se tiče naših napora danas bih želeo da vas izvestim dajući nekoliko primera.

Posvećeni smo produblivanju saradnje s vlastima Ruande i jačanju razmene informacija i dokaza. Shodno tome, tokom izveštajnog perioda počeli smo planiranje poboljšanja naših elektronskih baza podataka kako bismo povećali količinu dokaza dostupnu vlastima Ruande i pojednostavili način na koji mogu pristupiti dokazima. Takođe s državnim tužiocem Ruande diskutujemo o praktičnim koracima koje možemo preduzeti kako bismo obezbedili bolju koordinaciju i komunikaciju između naših tužilaštava.

Pre samo nekoliko sedmica smo zajedno s državnim tužiocem Ruande održali petodnevnu intenzivnu obuku za tužioce iz Ruande i drugih istočnoafričkih država o istrazi i krivičnom gonjenju za ratne zločine. Kroz ovakve sastanke kolega, izgradnju kapaciteta i razmenu znanja, nadamo se da ćemo pomoći našim kolegama na nacionalnom nivou da poboljšaju efikasnost i učinkovitost svog posla.

Na kraju, kasnije tokom ovog meseca Tužilaštvo će predstaviti prevod na bosanski, hrvatski ili srpski jezik naše publikacije o krivičnom gonjenju za zločine seksualnog nasilja počinjene u sukobu. Dalje, planiramo da pripremimo sveobuhvatan program obuke za nosioce pravosudnih funkcija u bivšoj Jugoslaviji. Nadamo se da će tužioci i sudije iz nacionalnih pravosudnih sistema imati koristi od našeg rada i doprineti većem ostvarenju pravde za žrtve zločina seksualnog nasilja.

Gospodine predsedavajući, ekscelencije,

Prethodno sam izveštavao da regionalna pravosudna saradnja u pitanjima krivičnog pravosuđa na području bivše Jugoslavije kreće u pogrešnom smeru, a to je i danas slučaj. Moj pisani izveštaj pruža detaljnije detalje o ovom i drugim pitanjima iz domena nacionalnog pravosuđa koje se bavi ratnim zločinima.

Očekujemo da će nadležne nacionalne vlasti u celosti razmotriti naše izveštaje i preduzeti konkretne korake kako bi se razrešili značajni problemi koje smo identifikovali.

Ali danas sam primoran da vas izvestim o pitanju koje mora biti duboko zabrinjavajuće za ovaj Savet i međunarodnu zajednicu, naime, o nastavku široko rasprostranjenog poricanja zločina i odbijanja da se prihvate činjenice koje su utvrdili MKSJ i MKSR.

Užasi koji su se dogodili za vreme sukoba u bivšoj Jugoslaviji i Ruandi zabeleženi su u raspravama i rezolucijama ovog Saveta. I svi mi se sećamo slika i izveštaja u medijima.

Savet je osnovao MKSJ i MKSR kako bi utvrdili činjenice i izveli pojedince pred lice pravde za zločine koje su počinili. Tokom više od dve decenije rada, nezavisne i nepristrasne međunarodne sudije, koje su obezbedile da suđenja budu pravična i razmotrile ogromnu količinu dokaza, utvrdile su istinu o onome što se dogodilo.

S događajima u Ruandi, pedeset godina nakon holokausta, nova generacija je shvatila šta znači reč genocid. Kako je to utvrdio MKSR, opštepoznata činjenica jeste da je "od 6. aprila 1994. do 17. jula 1994. u Ruandi izvršen genocid nad pripadnicima etničke grupe Tutsi".

Sukobi na području bivše Jugoslavije svet su naučili novom izrazu za užase izvršene nad nedužnim civilima: etničko čišćenje. U jednom predmetu za drugim pred MKSJ, taj sud je utvrdio da su širom bivše Jugoslavije visoki politički i vojni zvaničnici sprovodili zločinačku kampanju etničkog čišćenja.

I nakon što je ovaj Savet prvi put video neoborive dokaze o masovnim grobnicama oko Srebrenice, Tužilaštvo na čijem sam čelu je dokazalo van razumne sumnje da je u Srebrenici 1995. godine počinjen genocid, pogubljenjem više od 7.000 muškaraca i dečaka bosanskih Muslimana, dok je gotovo 30.000 žena, dece i starijih osoba prisilno proterano.

Pa ipak, danas se genocid poriče. Etničko čišćenje se poriče. Individualna krivica visokih političkih i vojnih rukovodilaca se poriče.

Gospodine predsedavajući, ekscelencije,

Tokom prethodnih nekoliko godina izveštavao sam ovaj Savet o nastavku poricanja zločina i glorifikaciji osuđenih ratnih zločinaca.

Pre nekoliko dana ministar obrazovanja Republike Srpske je izjavio da će zabraniti udžbenike koji učenike podučavaju o nedavnoj prošlosti, uključujući i o genocidu u Srebrenici i opsadi Sarajeva. Te činjenice se predaju u učionicama širom sveta, ali ne i u državi gde su ti zločini počinjeni.

A sutra uveče se očekuje nastup jednog ultranacionalističkog pevača čiji su koncerti zabranjivani u nekoliko država na dobrotvornom koncertu u Mostaru u čast šestorice osuđenika koji su prvostepeno proglašeni krivim u predmetu *Prlić i drugi*.

Ove neprihvatljive provokacije, koje su samo najnovije u dugom nizu, predstavljaju vređanje žrtava, ovog Saveta i svih koji veruju u pravdu.

Poruka poricanja i revizionizma je jasna i glasna. Priznajemo svoje žrtve, ali ne i vaše. Vaši ratni zločinci su naši heroji.

Kada neodgovorni zvaničnici koriste podele, diskriminaciju i mržnju da bi obezbedili vlast, sukobi i zverstva mogu poprimiti sopstvenu logiku. To je bio slučaj pre dve decenije kada su genocid i etničko čišćenje započeti, a to važi i danas.

Sa zatvaranjem MKSR, i predstojećim zatvaranjem MKSJ, sada je važnije nego ikada da se odgovori na ovaj izazov. Da bi se obezbedila mirna budućnost mora postojati zajedničko prihvatanje nedavne prošlosti.

Gospodine predsedavajući, ekscelencije,

Da sumiram, MKSJ će pre kraja ove godine ispuniti svoj mandat. Time će se zatvoriti jedno važno poglavlje koje je ovaj Savet započeo pre dvadeset četiri godine.

Rad na ostvarivanju pravde za žrtve ratnih zločina počinjenih u bivšoj Jugoslaviji i Ruandi će se ipak nastaviti. Tužilaštvo na čijem sam čelu će eskpeditivno voditi sporove u malom broju prvostepenih i žalbenih predmeta pred Mehanizmom. Intenziviraćemo svoje napore na lociranju i hapšenju preostale osmorice optuženih pred MKSR koji su i dalje u bekstvu, kako bi ih žrtve njihovih zločina konačno videle pred licem pravde. I, što je od presudne važnosti, krivično gonjenje za ratne zločine, zločine protiv čovečnosti i genocid mora biti nastavljeno u nacionalnim sudovima na području bivše Jugoslavije i Ruande, što će Tužilaštvo na čijem sam čelu podržati.

Zahvalni smo na kontinuiranoj podršci Saveta bezbednosti.

Hvala vam na pažnji.